

Mierzejewski Mewa  
(28 Augusti 1789).

MIERZEJEWSKI Mewa

WARSZAWA

WARSZAWA

WARSZAWA

WARSZAWA

M I A N A

WARSZAWA

WARSZAWA

WARSZAWA

WARSZAWA





# M O W A

*Paśnie Wielmożnego*

## MIERZEIIEWSKIEGO

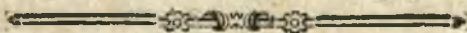
*STRAZNIKA POLNEGO KORONNEGO*

ROTMISTRZA KAWALERYI NARODOWEY

POSŁA PODOLSKIEGO,

*Na Sessyi Seymowej Dnia 28. Augusti 1789.*

M I A N A.



NAYIASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁOSCIWY!  
PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE RZEPLTEY STANY!

**R**ozumiałem, Miłościwy KROLU i Nayiaśnieysze STANY, że Działania Nasze teraznieyszego Seymu, są tak święte i nieporuszone; że żadna ua nie, a przynajmniey teraznieyszego Seymu, targnąć się nie może Ręka.

Mniemałem, iż rzecz raz postanowiona, nie podpada zmianie żadney, a przynajmniey żadney takiej przed się nie weźmiemy czynności, iakowemi owe Seymy 1775. i 1776. Roku splamionemi zostały.

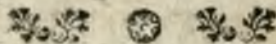
Lecz

XVIII. 2. 659



<http://rcin.org.pl>





---

Lecz gdy materya o Rotmistrzach Kawaleryi Narodowej stała się materyą sporu, i trucia czasu Seymowego; staie się zamiarem zmiany Dzieła Naszego, że nieprzeszedłszy, ani przeliczywszy Głównych w Etacie umieszczonych, zabieramy się już niektóre zwiać prawem zawarowane.

Winienem Miłościwy KROLU dowieść, że wstecz idziemy własnym czynnościami, cofamy się od Dzieła przez Nas postanowionego.

Gdyśmy uchwalili Sto Tysięcy Woyska, nakazywali Rekrut, i Zaciąg onego, nazywaliśmy wszyscy w tey Praw Swiętyni Dniem sławy, szczęścia, i Dniem użytku dla Polski.

Zmniejszenie tey Liczby, gdy się poźniej po dwa razy dało słyszeć na Sessjach, Gorliwość ie mieniła Dniem hańby i niesławy Polaka.

A z tego powodu nieochranialiśmy majątków własnych i Współ-Braci Naszych, wyszukując ze wszystkich źródeł Podatków, abyśmy do zamierzoney Liczby doprowadzali Woysko.

Dziś znowu widzę zamyślamy o zmniejszeniu onego, a zamyślając, chcemy się zbliżyć ku Seymowi wspomnienia niegodnemu 1775. Roku, który w ciągu przeszło dwóch wieków, pierwszy targnął się na Rangi i Urzędy Rotmistrzów, czczemi ich Patenta i Osoby robiąc.

Rownie widzę i My Polityczną zrobić chcemy kasacy Rotmistrzów, wciągnąwszy ich wprzód w Służbę,  
a ra-

❁   ❁   ❁

---

a razem chcemy 128. Główn w Litwie i Koronie odiać od o-  
wey Liczby Woyska, którąśmy z radośnym rozrzewnie-  
niem postanowili.

To, co teraz chcemy zrobić z Rotmistrzami na  
wzór Seymu 1775. Roku, będzie pierwszym krokiem  
zwracania się od robot Naszych, może służyć w ciągu  
dalszego Etatu kassowania Główn Gemeynów, iak nastę-  
pny po pierwszym robił Sejm 1776. Roku.

Cóż za sławę ten chlubny Nasz Sejm odniesie u  
potomności, gdy go w tym kroku równać będą z poprze-  
dnie odemnie wspomnionemi Sejmami?

Ze pierwszy Sejm 1775. Roku naruszył Prawa Rot-  
mistrzów, zostawiając ich nieczynnemi, łatwy tego jest  
dowód z Xięgi Praw Naszych, z Xięgi Historji Kraju  
Naszego.

Rotmistrze za szczęśliwego dla Polski Panowania  
Zygmunta Augusta, począwszy od Roku 1567. byli uży-  
tecznemi, bo byli czynnemi i płaćnemi do proporcji 100.  
Koni swojej Roty, mieli ośm Koni płaćnych dla siebie.  
Ta płaćca niestanowiła im żadney nagrody ani zysku, bo  
zapewne więcey z własnych majątkow expensowali, lecz  
była tylko związkiem Subordynacji Woyskowej, i oznaką  
że każdy Rotmistrz musiał konserwować ośm Koni goto-  
wych do Boju na czas Wojny.

Zmniejszył to późniey Sejm 1717. Roku, na-  
znaczający regularnieyszą płaćcą, bo zmniejszywszy Cho-  
rągwie do 50. tylko Koni 5. Koni dla Rotmistrza ślepych  
naznaczył.

A z

Cię-





---

---

Ciągiem tedy dwóch przeszło wieków pod Panowaniem 10. Królów, czynni i płatni Rotmistrze nie dla użytku płacy, ale przez punkt honoru i miłość do Ojczyzny wsławili Polską Szablę, którą pod władzą Wodźów swoich Obcym straszną się stając, nie tylko utrzymywała, ale i rozszerzała Granice Państw Rzeczypospolitey.

Uchylili im Zołd wprowadzie na Seymie 1775. Roku dla niedostatku podatków i zmniejszenia Kraiu, lecz przynajmniej niewciągali ich w Służbę tak, iak Seym Nasz dzisiejszy zrobił.

Na tamtym nie byli użytecznemi, lecz na tym użyteczniejszemi niż kiedy stawili się.




Weyrzyimy w ich posługę, co dla Ojczyzny zrobili, iakowy użytek i bezpieczeństwo Braci naszym i Nam samym oddali?

Nakazaliśmy im Zaciąg robić Kawaleryi Narodowej w przeciągu 3. Miesiący.

Nakazaliśmy im Subordynacyą, tak iak gdyby ciągle płatnym Rotmistrzom dla Kommissyi Woyskowej, którey oni, a Im zaraz cały Zaciąg poprzysięgać musieli, i nie wprzód tknęli się pieniędzy na Zaciąg dysponowanych, póki Ewikcyi dostateczney nie złożyli, zagroziliśmy im nawet karami Woyskowemi za Exorbitancyą przy Zaciągach.

Przepisaliśmy im Ubior iak mają w Liczbic całego Woyska chodzić.

I nie

---

I nie sąż to wyraźne rozkazy Seymu oznaczające służbę aktualną Żołnierza?

Spytajmy się Kommissyi Woyskowej, jeżeli który nie stał się posfusznym Prawu?

Jeżeli sarknął na Ordynanse nawet Kommissyi, która rozkazała [w Osobie Rotmistrza doprowadzać nowe do dawnych Zaciągi, oto niektórzy i teraz w Osobach swoich sami ciągną z Nowo - Zaciągżnemi Chorągwiemi.

I mamyż ich w samych aktu teraz czynnościach nieczynnemi robić?

Zastanowmy się nad tym, kto im takowe wydawał wyroki, żeby byli czynnemi, jeżeli nie My sami, którzy wciągnąwszy ich w Służbę Żołnierską zapisawszy ich Jmiona w Kommissyi, naznaczywszy rygor Kassacyi za niedopełnienie Zaciągów, dziś przeciwnie, bo po niedopełnieniu onych kassować ich chcemy.

Nayiaśnieysze STANY! weźmy w uwagę, że każdego Rotmistrza taż sama gorliwość wiodła pod tymże co i Nas Hasłem w celu obrony Oyczyzny; każdy ryzykował swoy majątek na Zaciąg, każdy ubierał, forsował, nie w tym widoku, żeby mu wrócono, nie dla nadgrody, albo chlubnych Głosów, ale żeby równego sobie Brata zaciągając, i Majątkiem się swoim dzieląc, wspólnie z nim stawał na ratunek Oyczyzny, i mamyż go teraz i od tey gorliwości i od majątku odłącząć?

Odrzućmy na moment tę nader skąpą postać, i oszczędność Skarbu, do zwiększenia którego, Ciż sami  
Rotmi-





---

---

Rotmistrze wiele wpływu czynią, a poradźmy się wewnętrzne uczucia, i samey sprawiedliwości, czyli Nam takowego ktoku doradzać może, czyli odsunawszy Rotmistrzów, nie odsuniemy razem i ratunku Oyczyźnie Naszey?

Rotmistrze czczemi zostawszy, nie będą mieli Prawa i ochoty interessować się do własnych Zaciągów, a Towarzystwo, i związkim Braterstwa, i Przyjaznią złączeni z Rotmistrzami, widząc co się z ich Szefami stało, utracą chęć służenia Oyczyźnie własney:

Każdy skład Rządu Kraiowego powinien okazywać widoki podniecające gorliwość w Obywatelach, a wskrzeszoney gorliwości sprawiedliwość wymierzać.

Którten to Kray tak może bydz szczęśliwy i pełny gorliwości Obywatelskiey, aby na jeden odgłos dzwignania się z podległości, mógł uyrzedz ubiegających Rotmistrzów dokupujących się Chorągwi, zgromadzających Młodz Szlachecką, którą własnym groszem ubierali, a niektórzy i uzbraiali w Oręż.

W którym Kraiu można tego dokazać, co w Polsce, aby w przeciągu nie spełna 3. Miesiący wystawić przeszło 14. Tysięcy Nowo zaciężney Kawaleryi, a gdy w żadnym Kraiu tego nikt nie uyrzy, żaden nawet Monarcha tego dokazać nie potrafi.

Czyliż możemy tych sprawców dobrego, zaszczepiających siłę Kraiową, i potęgę Rzeczypospolitey gruntujących odłączać od dalszego sprawowania usług Rzeczypospolitey?

Czyli



❁ ❁ ❁

---

Czyli niepowinniśmy uwiecznić ich Dzieło, tak rzadkiey, znakomitey, i użyteczney usługi, aże na wzór tych Mężów, następni Rotmistrze w każdej złey chwili równie ratowali Oyczyznę?

Obroćmy oko nasze na okoliczności, w iakim to iuzie Rotmistrze oddali posługę Rzeczypospolitey. Przypomniemy sobie owe grożące Nam Buntem i Rzezią Chłopsstwa shukanego naysmutniejsze chwile, wspomniemy iakieśmy mieli Rapporta, ile to Tysięcy lekko Konnych Zofnierzy Moskiewskich opasało Nasze Granice grożące wpadnieniem w Kray Nasz.

Rozpacz na tak okropne ze wsząd Kray Nasz otaczające okoliczności, iuz wielu doradzała, żeby się reholwować Zagranicznego na żołd nasz zaciągnąć Zofnierz, co moim zdaniem więcey kosztu, niżeli użyteczności by dla Nas przyniosło.

Wszystkiego tego żeśmy uniknęli, winniśmy ochoczey posłudze Rotmistrzów, i dla tego, że oni stali się Nam posuszniemi, stali się użyteczniemi w naygorętszym razie dla Oyczyzny, My ich mamy od płacy, a zatym i od posuszństwa samowolnie oddalać?

I czyliż mamy im złym za dobre płacać, ostrzegać Następców, żeby nie byli nigdy posuszniemi?

Nayiaśnieysze STANY! od czegom Głos moy zaczął, na tym go i kończę, że zwiiać żadney Głowy w tym Etacie umieszczoney, ani Nam wolno, ani Nam przystoi.

Kto



---

Kto ~~nie~~ wszedł w służbę Woyskową, ani może, ani powinien być bez winy kassowany.

Kassacyą ia istotną nazywam to, gdy Officyerowi służbę aktualną pełniącemu przecina Zwierzchność Kraiowa sposoby słuzenia i zasłużenia się w własney Oyczyźnie.

Sposobami słuzenia mienię bydz użycie onego, i naznaczenie mu Zofdu, bo na tych dwoch Artykufach, zasadza się aktualna służba Zofnierz.

O wielości i zmniejszeniu Zofdu Rotmistrzom wolno Nam iest mówić, ia się zgodzę na najmniejszy Zofd dla Rotmistrzów, zgodzę się na Wniosek JW. Chełmskiego, żeby nie po 4. Tysiące, lecz po 4. Złote tylko brali, dla oznaki, że są w służbie, bo niechcę mieć w Etacie żadnego niepłatnego Zofnierz, któremuby Zwierzchność Kraiowa rozkazywać żadnego nie miała Prawa.



---

w Drukarni J. K. Mci i Rzeczypospolitey u XX.  
*Scholarum Piarum.*



XVIII, 2, 659  
<http://rcin.org.pl>







XVIII. 2. 659

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.